

Česká asociace
odpadového hospodářství

Dopady návrhu evropského nařízení o obalech a obalových odpadech na segment odpadového hospodářství

Hradec Králové, červen 2023

Ing. Petr Havelka

Česká asociace odpadového hospodářství

Závazné cíle jsou stanoveny

Základní cíle:

- do roku 2035 **recyklovat minimálně 65 % veškerého KO**
- do roku 2035 **skládkovat max. 10 % komunálních odpadů**

Další cíl:

- **dle EK** důraz na podporu **prevence vzniku odpadů, třídění, recyklace a další úpravy odpadů**. Cíl Akčního plánu EU k oběhovému hospodářství - **redukovat produkci zbytkových směsných komunálních odpadů (SKO) o 50% do roku 2030**

Obce a města musí splnit cíle třídění komunálních odpadů:

v roce 2025 **60 %**
v roce 2030 **65 %**
v roce 2035 **70 %**

Česká republika musí dále zajistit:

Za **12 let** navýšit recyklaci komunálních odpadů **o cca 27 % bodů** (z cca 38 % v roce 2021 na 65% v roce 2035)

Za **7 let** snížit množství produkováných zbytkových směsných odpadů **o 50 %**.

Za **12 let** snížit množství komunálních odpadů ukládaných na skládky **o cca 38%bodů** (z cca 48 % na 10 % v roce 2035)

Platné cíle pro obalové odpady

Do 31. prosince 2025 musí být **recyklováno aspoň 65 % hmotnosti** veškerých obalových odpadů. Níže jsou uvedeny cíle recyklace pro jednotlivé materiály:

- 50 % plastů,
- 25 % dřeva,
- 70 % železných kovů,
- 50 % hliníku,
- 70 % skla a
- 75 % papíru a lepenky.

Do 31. prosince 2030 musí být **recyklováno aspoň 70 % hmotnosti** veškerých obalových odpadů. Jde například o:

- 55% plastů,
- 30% dřeva,
- 80% železných kovů,
- 60% hliníku,
- 75 % skla a
- 85% papíru a lepenky.

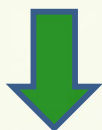

Pravidla byla stanovena

Cíle evropského balíčku oběhového hospodářství jsme aktivně podporovali a podporujeme. Vnímáme je jako klíčové k prosazení politik efektivního nakládání s odpady, jako se zdroji surovin pro další výrobu. U vytríděných nerecyklovatelných odpadů, pak pro energetické využití.

- V roce 2018 a 2019 stanoveny cíle evropských směrnic na období 10 – 15 let
- Na konci roku 2020 schválen nový zákon o odpadech; rozhodnuto o cílech pro třídění v obcích; rozhodnuto o nezavedení povinných záloh na PET lahve
- V druhé polovině 2021 vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady
- Do začátku roku 2022 vydávány podstatné metodické pokyny

Startovní linie investora

Na konci roku 2021 investoři dostali ucelenou legislativní informaci a právní rámec, jakým směrem jít a v jakých mantinelech

Klíčové pro zajištění financování projektů

Projekty investic se rozběhly

Cíl investic – splnění cílů balíčku oběhového hospodářství

Finanční zajištění investic – vlastní zdroje, úvěry, dotace

Odpovídající kapacita a reálné množství odpadů na období minimálně 10 let - klíčové pro schválení investice v rámci firemní hierarchie i případného úvěru z bankovního sektoru

Kritéria ESG – stále větší důraz při zajištění financování je na udržitelnost projektů a na jejich kladný vliv z hlediska uhlíkové stopy

Před samotnou výstavbou je nejnáročnější fáze schvalovací, ta trvá nejdéle

V návaznosti na evropský balíček oběhového hospodářství a národní legislativu – realizace investic

Stávající systém separace funguje v ČR velmi dobře i na evropské měřítko

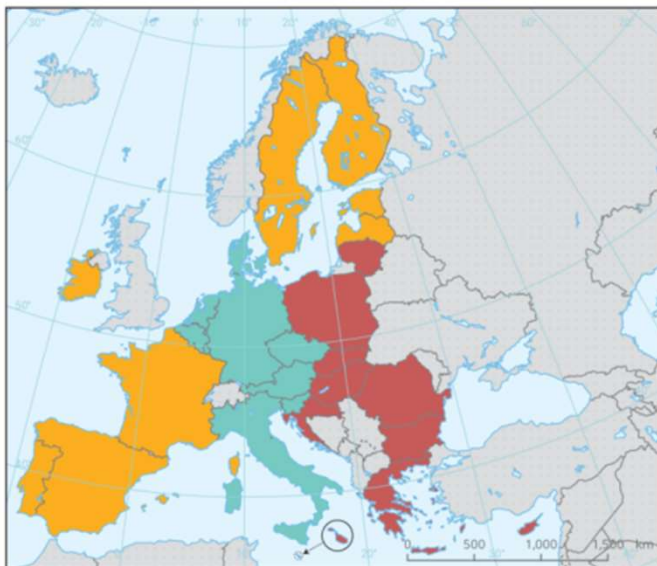

Hodnoceny dva prioritní cíle k 2025:

recyklace komunálních odpadů 55%
recyklace obalových odpadů 65%

Zpráva Evropské komise z června 2023:

- Devět členských států je na dobré cestě k dosažení obou cílů – Belgie, **Česko**, Dánsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Rakousko a Slovinsko,
- **Osmi členským státům hrozí, že nesplní pouze cíl týkající se komunálního odpadu, avšak nikoli cíl týkající se veškerých obalových odpadů – Estonsku, Finsku, Francii, Irsku, Lotyšsku, Portugalsku, Španělsku a Švédsku,**
- **Deseti členským státům hrozí, že nesplní jak cíl týkající se komunálního odpadu, tak cíl týkající se veškerých obalových odpadů pro rok 2025 – Bulharsku, Chorvatsku, Kypru, Litvě, Maďarsku, Maltě, Polsku, Rumunsku, Řecku a Slovensku.**

Referenční údaje: ©ESRI

- Členské státy, jimž nehrozí nesplnění ani jednoho cíle
- Členské státy, jimž hrozí nesplnění cíle v oblasti přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu, ale nikoli cíle v oblasti recyklace veškerých obalových odpadů
- Členské státy, jimž hrozí nesplnění obou cílů
- Nezahrnuto

Následně zásadní problém - legislativní nestabilita ve dvou rovinách

- 1) Iniciativa Zálohujme **v prosinci 2021**, tedy cca 12 měsíců po hlasování Poslanecké sněmovny, která odmítla zavedení povinných záloh na PET lahve, znovu požaduje pro svůj byznys zavedení povinného zálohování, tedy zákaz prodeje nezálohovaných obalů PET
- 2) Evropská komise **na podzim 2022** zveřejňuje návrh nového evropského nařízení o obalech a obalových odpadech

Pro investory do stávajících systémů separace a do rozvoje technologií na úpravu a využití odpadů směrem ke splnění cílů směrnic z let 2018 a 2019

= zásadní červená stopka

- Nejasná budoucnost investic
- Neochota k úvěrování
- Nejasné cíle
- Pozastavení realizace projektů

Návrh nového nařízení o obalech 1/2

- **Deklaruje zásadní změny definice recyklace – takto klíčové definice není možné upravovat v době kratší než 10 let; neboť to silně paralyzuje investiční možnosti a návratnost provedených investic**
- **Deklaruje stanovování povinného recyklovaného obsahu – v obalech povinný od 1.1.2030. Metodika jeho výpočtu a verifikace má být stanovena delegovaným aktem k 1.1.2027. Současně má komise cca v roce 2029 vydat delegovaný akt, který přidá nebo ubere výjimky z této povinnosti. Současně kdykoli v budoucnosti může Komise změnit požadavky na recyklovaný obsah obalů, pokud bude málo recyklátu, bude příliš drahý, nebo se jeho použití ukáže nevhodné či nebezpečné. To je naprosto demotivující pro recyklační firmy a ohrožuje investice.**
- **Zavádí povinnost kompostovatelnosti a biodegradability čajových sáčků a kávových kapslí, a to dva roky po vydání nařízení. Současně Komise může svým delegovaným aktem kdykoli tuto povinnost zrušit, nebo naopak této povinnosti podřídit jiné obaly – z hlediska provozovatelů kompostáren je toto technologický problém, zkušenosti ukazují, že deklarované biodegradabilní materiály nenaplňují očekávání, poškozují kvalitu výstupů a činí recykláty neprodejnými. Komise může tuto povinnost zrušit, pokud se ukáže jako problematická, nebo naopak může povinnost rozšířit i na jiné obaly – delegovaným aktem – toto není ideální prostředí pro investice jak do sběru (třídění), tak do zpracování odpadů**
- **Komise si sama dává právo definiční věci stanovovat „delegovanými akty“ s časovým odkladem k rokům 2030 nebo 2035 – finálně definované legislativní mantinely pro investory tedy nebudou známy ještě dalších cca 7 - 10 let. Kdo by v takovém prostředí dával svůj kapitál do takto extrémně riskantního prostředí? Pro investice je nutná předvídatelnost práva a legislativní stabilita**

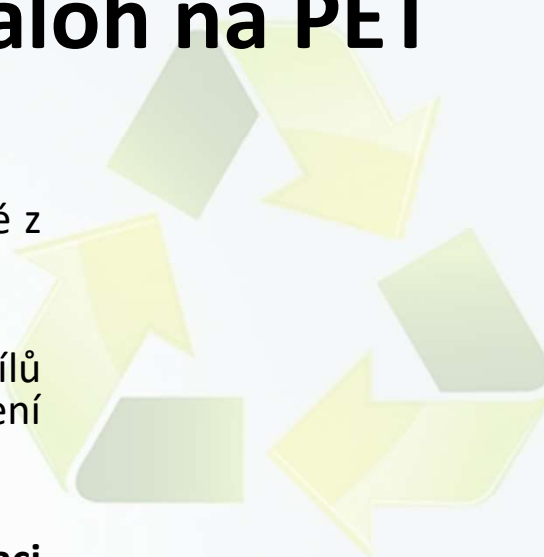
Návrh nového nařízení o obalech 2/2

- Pro celou řadu obalů se výrobci stanovuje povinnost jejich opakovaného použití s definovaným cílem, a to pro roky 2030/2040 – nařízení stanovuje povinné cíle opakovaného použití stejné pro každou jednotlivou firmu; logiku by mohl tento cíl na úrovni státu, ale pro jednotlivou firmu je zcela nesmyslný - navíc opakované použití je věc, která logicky zásadně sníží rozsah a možnosti recyklace, ke které jsou cíle stanoveny v rámcové směrnici o odpadech
- Jednotlivé státy jsou povinny na svém území zavést systémy opakovaného použití obalů. Jakkoli to může znít environmentálně, jde o faktický nesmysl. Principem EU je volný pohyb zboží a přeshraniční pohyb výrobků je enormní. Existence 27 národních, v každém členském státě jiných a o různém počtu, systémů opakovaného použití, při současné povinnosti je používat, sama o sobě představuje dokonalou překážku trhu a evidentně vyšší logistické i environmentální náklady – v ČR máme fungující systémy opakovaného použití obalů tam, kde je to ekonomicky smysluplné; budovat je uměle jinde, nedává ekonomickou ani envi logiku
- Navržené cíle EK jsou stanoveny arbitrárně a nejsou podloženy daty – není to profesionálně zpracovaná legislativa s nestranným vyhodnocením dopadů, ale aktivistický návrh, který reálně hrozí výraznějšími negativními dopady jak na ekonomiku, tak na životní prostředí
- Komise retroaktivně mění řadu doposud stanovených cílů např. cíle ke sběru PET lahví: původní cíl 90% v roce 2029; nově Komise navrhuje 90% sběru již v roce 2026 a 2027
 - Pokud nebude cíl 90% splněn v uvedených letech, pak komise přikazuje povinné zavedení zálohového systému – pro suverénní stát neakceptovatelné
 - Vzhledem k době, kdy bylo nařízení předloženo je cílem prakticky neposkytnout žádný čas na řešení sběru jiným způsobem, než zálohováním - pro suverénní stát neakceptovatelné
 - Pro státy, které nejméně od roku 2018 intenzivně rozvíjely sběr těchto obalů bez použití zálohování se jedná o faktické způsobení škody a zmařené investice do tohoto rozvoje

Z pozice ČR k otázce povinných záloh na PET

- Dle ČR **musí být rozhodnutí na každém členském státu**, nikoli nařízené z pozice Komise, či evropského nařízení
- **Není možné měnit pravidla uprostřed hry**, tedy vyžadovat splnění cílů pro rok 2029 již v roce 2026 a 2027 a když ne, tak vyžadovat zavedení zálohového systému
- Dle ČR není celý článek symetrický a zcela **evidentně preferuje realizaci zálohových systémů**, protože **požaduje pouze zavedení zálohového systému a neklade specifické cíle, kterých by měl zálohový systém dosahovat; pokud máte zálohy nemusíte sbírat 90% - o co tedy vlastně jde?**
- Naproti tomu, pokud členský stát nemá v plánu zálohový systém zavést, pak nařízení klade velmi striktní podmínky včetně zrychlených cílů, které musí členský stát dosahovat; **pokud zálohy nemáte, musíte sbírat 90 % již v roce 2026 a 2027**

Komentář: ČR je suverénní stát a tento příklad ukazuje, na co již suverénní stát objektivně nemůže přistoupit prakticky za žádných okolností

Řada států deklaruje nesouhlas a požaduje zásadní změny v návrhu nařízení 1/2

- Ministři životního prostředí z 27 členských států EU v čele s **Itálií a Belgií** **požadují větší flexibilitu** při zavádění nařízení o obalech a odpadech z obalů (PPWR), které Evropská komise předložila v listopadu
- Vyjádřeny obavy, že navrhovaný zákon/nařízení **podkope stávající národní recyklační systémy**
- *„To, co toto nařízení dělá, je pouze zasahování do vnitrostátních opatření, která jsou již zavedena a fungují, a proto odstraňuje právní jistotu,“* uvedla **rakouská** ministryně životního prostředí Leonore Gewessler, která vyjádřila obavy ze stávajících systémů vracení záloh v členských státech EU.
- *„Volba právního nástroje – nařízení – není vhodná“* a *„povede k vytvoření neefektivního systému,“* řekla **belgická** ministryně životního prostředí Zakia Khattabi.
- *„Je třeba postupovat pozvolněji,“* navrhl Petros Varelidis, generální tajemník **řeckého** ministerstva životního prostředí. *„Některá z těchto opatření lze realizovat, ale postupně a s nízkými procenty, abychom viděli, že fungují, a pokud fungují, pak na nich můžeme stavět,“* řekl.

Řada států deklaruje nesouhlas a požaduje zásadní změny v návrhu nařízení 2/2

- Delegace členských států se zcela neshodnou na tom, jaké % obalu by mělo být maximálně prázdné, většina však potvrdila, že uvítá výjimky pro opětovně použitelné obaly. Zazněl kompromis pro zachování cíle 40% prázdného prostoru
- Delegace volaly především po nutnosti dostatečných flexibilit k zachování současně fungujících systému EPR (AOS EKOKOM) na národní úrovni a koherenci s požadavky dle rámcové směrnice o odpadech
- Členské státy by neměly zálohový systém zřizovat povinně, měla by to být pouze možnost
- V rámci diskuze o člancích 46-51, týkajících se recyklačních cílů a souvisejících opatření, se členské státy **shodly na potřebě technologicky neutrálního přístupu**, stejně jako se členské státy až na výjimky shodly na tom, že **ambice současně platných cílů z balíčku oběhového hospodářství z let 2018 a 2019 by neměla být měněna**

To vše znamená potřebu zásadních úprav předloženého návrhu nařízení vyhotoveného Evropskou komisí

Odpadový sektor i obce mají strategii k naplnění cílů směrnice z let 2018 a 2019

Strategie byla zpracována v roce 2021 a nese jméno **Strategie 21** - k dispozici je na webu AOS EKOKOM

Strategie byla vyhotovena ve spolupráci se:

Svazem měst a obcí ČR,

Spolkem veřejně prospěšných služeb (SVPS),

Českou asociací odpadového hospodářství (ČAOH),

Sdružením komunálních služeb (SKS),

Českou asociací oběhového hospodářství (ČAOBH)

Ke splnění 22 cílů OH je třeba další rozvoj stávajícího systému separace a jeho intenzifikace. Dále doplnění kapacit na využití vytříděných recyklovatelných i nerecyklovatelných odpadů. K tomu je třeba funkční, stabilní a předvídatelné právní prostředí pro investory a provozovatele.

Jakékoli nové návrhy k řešení byt' vybraných komodit, např. PET lahví, by se měly zvažovat a realizovat pouze po objektivním prokázání vyšší ekonomické a environmentální efektivity a většího komfortu pro občany, jako uživatele služby. Pokud toto není veřejně prokázáno na datech, pak by politici neměli svévolně měnit dlouhodobě pozitivně budovaný systém s dobrými výsledky

